

Teorie, argument, logiky vysvětlení

**Strategie a metodologie
sociálněvědního výzkumu**

Teorie (viz Van Evera)

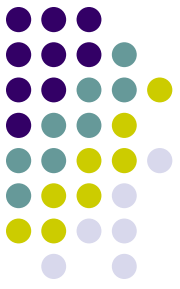
- Obecné výpovědi, které popisují a vysvětlují příčiny tříd fenoménů. Sestávají z (1) hypotéz o kauzálních vztazích a (2) specifikace podmínek jejich platnosti.
- Teorie tedy poskytuje vysvětlení nějakého obecnějšího fenoménu nebo fenoménů (nemluvíme o teoriích Francouzské revoluce nebo ODS, ale o teoriích revolucí nebo politických stran).

Kauzalita

- **Kauzální efekt** – rozdíl mezi hodnotami závislé proměnné, pokud nezávislá proměnná nabude dvě rozdílné hodnoty
- **Kauzální mechanismus** – mechanismy, jakými působí nezávislá proměnná na proměnnou závislou

$$A \rightarrow q \rightarrow r \rightarrow B$$

Dobrá teorie (Van Evera)

1. Má velkou explanační sílu, která závisí na:
 - důležitosti teorie
 - počtu oblastí, kterých se týká
 - aplikovatelnosti
2. „Vysvětluje hodně s málem“
3. Neposkytuje banální vysvětlení
4. Je jasně formulovaná
5. Lze ji empiricky zkoumat a je vyvratitelná
6. Vysvětluje důležitý fenomén

Jak jsou teorie vytvářeny?

- Zkoumání „úletáků“
- Komparativní metoda
- Zkoumání případů s extrémními hodnotami závislé proměnné
- Kontrafaktuální analýza
- Reflexe politických debat
- Názory („vysvětlení“) samotných aktérů
- Hledání korelací mezi proměnnými v datovém souboru s velkým N
- Import teorií z jiných oblastí
- Interpretativní výzkum (není výzkum mentálních obrazů, ale jednání, viz Wagenaar, s. 17-18)

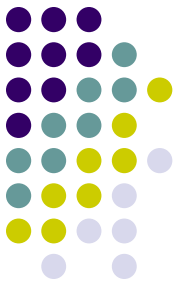
Jaké kauzální teorie konstruovat? (viz KKV)

- Vyvratitelné
- Vnitřně konsistentní
- Dobře vyberte závislé proměnné
- Maximálně konkrétní
- Široce formulované

RESEARCH DESIGN

Jak jsou teorie testovány?

Kauzální efekt

- Experiment $\frac{O_1 \quad X \quad O_2}{O_3 \quad O_4}$
- Statistická analýza (velké N)
- Komparativní analýza (malé N)

Kauzální mechanismus

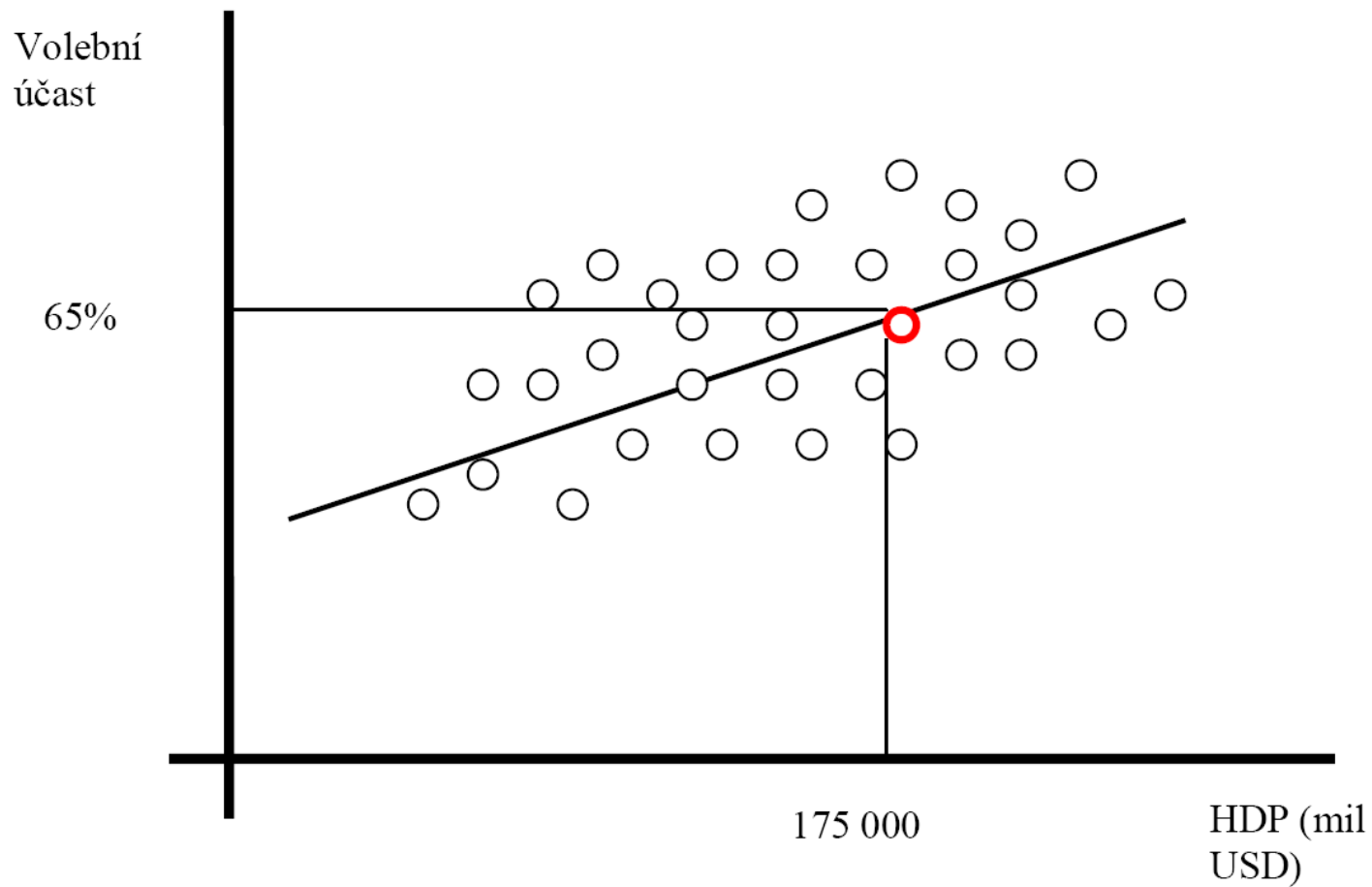
- Sledování procesu (process-tracing)

Research design/kauzální efekt

- **Longitudinální** – srovnání napříč časem (tj. zkoumá jeden případ v čase)
- **Cross-sectional** – srovnání napříč případy (tj. zkoumá napříč případy v jednom časovém bodě)
- Kombinace obou logik

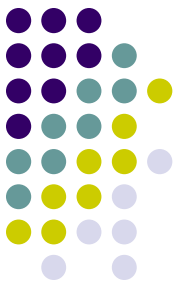
Cross-sectional

Aplikace teorie

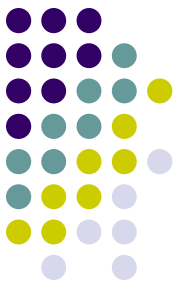
případ	Českomoravská konfederace odborových svazů
příležitosti	spíše otevřené, závislé na tom, kdo zvítězí ve volbách
organizační kapacita	relativně vysoká v ČR, omezená na úrovni transnacionální
rámování	politické, ideologické a byrokratické, expertní (závisí na cílové skupině)
repertoár jednání	spolupráce s ČSSD, lobbying, protestní akce

Teoretická část práce

- Stejně jako celá práce musí být ZAMĚŘENÁ (hrubé pravidlo: zahrňte jen to, co je v práci SKUTEČNĚ použito)
- Čtěte selektivně (neboli: zaměřeně), odborná literatura není detektivka

Teoretická část práce vám má pomoci (viz Silbergh):

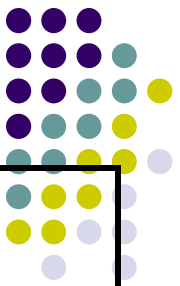
- Získat detailní přehled o vašem TÉMATU
- Specifikovat váš problém a zasadit jej do kontextu probíhajících debat
- Dodat vaší práci serióznost a váhu a dokázat, že řešíte skutečný problém
- Usoudit, jestli je způsob řešení, který uvažujete, adekvátní vašemu tématu (sledujte postupy těch před vámi)
- Zasadit vaše zjištění do kontextu (v další fázi)

Co je a co není teoretická část diplomové práce

Teoretická část je:	Teoretická část není:
Místo, kde specifikujete problém, který jste identifikovali v úvodu práce	Místo, kde poprvé definujete váš problém
Místo, kde diskutujete otázky, které jsou relevantní pro váš výzkumný problém	Soupis veškerých příspěvků, které se nějak dotýkají vašeho tématu nebo vše, co jste přečetli

Pokračování...

<p>Jeden z prvních kroků při přípravě a psaní vaší práce</p>	<p>Něco, co se týká jen prvotní části psaní práce</p>
<p>Kritickou a analytickou diskusí relevantních příspěvků a jejich přínosu (co znamenají pro mou práci?)</p>	<p>Čistě deskriptivní text, NAOPAK: cílem teoretické části <u>JE</u> <u>prozkoumat argumenty</u> a NE je „vycpat a vystavit“</p>
<p>Obsahuje odkazy na akademické zdroje (WIKI nestačí!)</p>	<p>Striktně omezena na akademickou literaturu (internetové zdroje, vládní zprávy atd. zde mají své místo)</p>

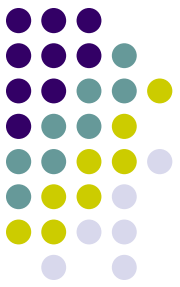

Kde začít?

- Konzultace, review essays...
- Knihovny (nejen FSS), elektronické zdroje, books.google.com, www.questia.com, nespoléhat jen na češtinu...přátelé v zahraničí, meziknihovní výpůjční služba...
- Stránky autorů, emaily autorům... neboli, *surprise, surprise*: **KOMUNIKACE**

Stejně tak jako je důležité začít číst, je v pravý okamžik důležité přestat a začít konečně PSÁT!

Cvičení: jde to takto?

- Proč je v Bzenci rozvinutá skinheadská komunita? Design: případová studie bzeneckých skinheadů.
- Jaký je vliv volebního systému na proporčnost výsledků? Design: studie voleb v ČR do PS 2006 a 2002.
- Proč jsou někteří lidé více aktivní v politice? Hypotéza genderových nerovností: „spíše muži než ženy jsou aktivní v politice, protože mají více zdrojů i sebedůvěry se v politice angažovat.“ Design: dotazníkové šetření 200 mužů.
- Proč se liší volební chování podle regionu? Hypotéza historických událostí: „lidé v nově osídlených oblastech po odsunu v roce 1945 budou spíše volit KSČM než v jiných regionech.“ Design: volební výsledky na úrovni volebního obvodu pro nově osídlené oblasti, regresní analýza.
- Jak jsou české politické strany europeizované? Design: analýza ODS, ČSSD, SZ, KDU-ČSL, KSČM v roce 2009.